

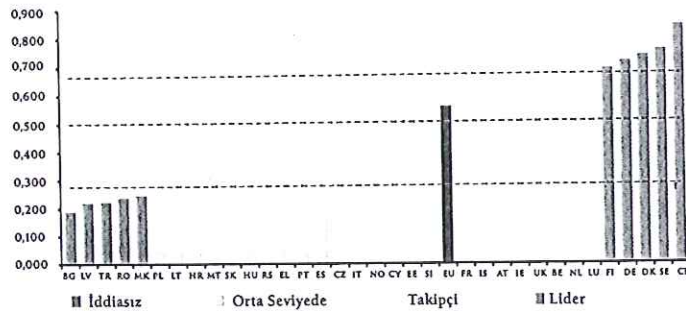
YENİLİKÇİLİKTE TÜRKİYE AB'NİN GERİSİNDE

Avrupa Komisyonu tarafından birçok ülkenin yenilikçilik performansının değerlendirildiği "2014 Yenilikçilik Birliği Skor Tahtası" (Innovation Union Scoreboard) raporunda, küresel ekonomik krizin, AB'nin yenilikçilik performansını beklenildiği kadar etkilemediği gibi, üye ülkelerin yenilikçilik performanslarında iyileşme gözlemlendiği belirtildi. Ancak, AB'nin yenilikçilik alanındaki performansının, ABD, Japonya ve Güney Kore'nin gerisinde kalmaya devam etmesi durumu, AB'nin rekabet edebilirliği açısından büyük bir endişe kaynağı teşkil ediyor. Romanya, Bulgaristan ve Letonya ile birlikte "İddiasız Yenilikçiler" grubunda yer alan Türkiye ise, yenilikçilik alanında sergilediği

performans ile AB ortalamasının çok gerisinde kalıyor. Ancak 2006 yılından bu yana Türkiye'nin yenilikçilik performansında iyileşme kaydetmesi üzerine AB'nin performansını yakalama sürecine girdiği de bir gerçek. Türkiye'nin en çok zayıf kaldığı alanların başında insan kaynakları geliyor. Bu alanda, Türkiye AB ortalamasına kıyasla çok düşük bir performans sergilemekle kalmıyor, aynı zamanda "İddiasız Yenilikçiler" grubundaki diğer ülkelerin de gerisinde yer alıyor. Türkiye-AB ilişkileri kapsamında sürekli olarak, yaşlı bir nüfus yapısına sahip olması nedeniyle nitelikli işgücü arayan AB'ye Türkiye'nin genç nüfusu ile önemli katkıda bulunabileceği öne sürülüyor. Oysa, orta öğretim seviyesi

üstündeki gençlerin sadece yüzde 58,3 ve yüksek öğrenimi tamamlayanların da yüzde 18 oranı ile sınırlı kalmaları, Türkiye'deki nitelikli işgücünün de sınırlı olduğunu gösteriyor. Üstelik orta öğretim seviyesi üstündeki gençlerin oranında bir iyileşme kaydedilmemesi Türkiye açısından çok endişe verici bir durum oluşturuyor. Her ne kadar yeni doktora mezunu ve yükseköğrenimini tamamlayan nüfusun arttığı gözlemlense de, Türkiye'nin diğer AB ülkeleri ile farkı kapatabilmesi için, insan kaynaklarına daha fazla yatırım yapması gerektiği anlaşılıyor. Araştırma yapısının yeterince gelişmemiş olması da Türkiye'nin yenilikçilik performansını olumsuz olarak etkiliyor. Şöyle ki, uluslararası alanda bilimsel ortak yayımlar ve ülkedeki yabancı doktora öğrenci sayısı açısından, Türkiye, AB ortalamasının çok ciddi şekilde gerisinde kalıyor. Ancak durum böyle iken, en çok atıfta bulunulan bilimsel yayımların ilk yüzde onunda yer alanların oranının, "İddiasız Yenilikçiler" grubundaki ülkelere kıyasla daha yüksek olması ve yıllar içinde ilerleme kaydetmesi bir bakıma Türkiye'nin bu alandaki potansiyelini de yansıtıyor.

ÜLKELERİN YENİLİKÇİLİK ALANDAKİ PERFORMANSLARI

AR-GE'YE AYRILAN BÜTÇE AB'NİN ÇOK GERİSİNDE

Türkiye için bir diğer endişe konusu, kamu ve özel sektörlerinin Ar-Ge'ye yönelik ayırdıkları bütçenin çok sınırlı olması ve bunun AB ortalamasının altında kalmasıdır. Oysa, şirketlerin yenilikçi fikirler ortaya çıkarmaları, yeni teknolojiler yaratmaları ve bu teknoloji/fikirlerini pazara taşıyabilmelerine ön ayak olacak yatırımları teşvik etmeleri büyük önem taşıyor. Türkiye'de KOBİ'lerin kendi

geliştirmedikleri gözlemleniyor. Türkiye'deki KOBİ'lerin, özellikle uluslararası alanda rekabet güçlerini artırmak için, ülkede kümelenme anlayışının geliştirilmesi ve böylelikle şirketler arası işbirliğinin artırılmasına gereksinim duyuluyor. KOBİ'leri, araştırma kurumlarını ve üniversiteleri bir araya getirerek, uzun vadeli stratejik projelerin yürütülmesi bu alanda çok daha somut sonuçlar çıkartılmasına imkân sağlayacak. Bilgiye dayalı bir ekonominin başarısı esasında yeni ve

Oysa Türkiye'nin teknoloji alanında kaydettiği gelişmeleri yeni ve geliştirilmiş ürün ya da üretim süreçleri gibi ticari formlara dönüştürmekte zorlandığı gözleniyor. Bu nedenle, Türkiye, fikri varlıklara ilişkin tüm göstergelerde AB'nin ortalamasının altında kalıyor. Türkiye'de ulusal ve uluslararası patent başvuruları sayısının artırılması ve bu kapsamda özellikle şirketlerin patent başvurusunda bulunmaya teşvik edilmeleri şart. Her ne kadar ürün veya üretim kapsamında inovasyonda

bilim ve teknoloji alanındaki faaliyetlerin ekonomik hayata aktarımı konusunda fikir verdiği göz önünde tutulursa, Türkiye'nin özellikle orta ve yüksek teknoloji ürünleri ihracatı alanında AB ortalaması altında kalması endişe unsuru teşkil ediyor. Ne yazık ki, bilgi yoğun hizmetler alanında da benzer tablo ile karşılaşılıyor. Türkiye'nin yenilikçilik performansının genel değerlendirmesi yapıldığında, en zayıf olduğu alanların başında insan kaynakları ve patentler geliyor. Şu anda, Türkiye, sadece iki gösterge (piyasaya yeni pazarlama ya da organizasyonel yenilikçilik süren KOBİ'ler ve piyasaya yeni giren yenilikçilik satışı) kapsamında AB'den daha iyi bir performans sergiliyor. Ancak, bu iki kategori dışında, genel tabloya bakıldığında, Türkiye'nin araştırma ve yenilikçilik sisteminde AB ortalamasına göre hala çok zayıf durumda kalmaya devam ettiği gözlemleniyor. Türkiye'nin son yıllarda gösterdiği ekonomik performansın yüksekliği tartışma götürmemekle beraber, bunu sürdürebilmesi için, şirketlere yönelik daha rekabetçi bir ortam yaratması şart. Bunun için de, şirketlerin yenilikçiliğe yönelik yatırımlarını artırarak ve böylelikle yeni teknolojileri benimseyerek yeni ürün, hizmetler, üretim yöntemleri bulmaları, pazarlama ve organizasyonel süreçlerini geliştirmeleri ve inovasyon temeline dayalı büyüme stratejilerini oluşturmaları gerekiyor.

içlerinde inovasyonda bulunma payları yüzde 28,2 düzeyinde. Bu oran "İddiasız Yenilikçiler" grubundaki diğer ülkelere göre daha yüksek. Ancak, Türkiye'de özellikle kamu ve özel sektörün ve şirketlerin birbirleri arasındaki işbirliğini yeterince

geliştirilmiş ürün, hizmet ya da üretim süreçleri ve ticari formlara dönüştürülebilen teknolojilerin geliştirilme kapasitesine bağlı. Bu bağlamda, bir ülkenin teknolojik alandaki performansının en iyi ölçüm araçlarından birisi patentlerdir.

bulunan şirketlerin sayısı AB ortalamasının altında kalsa da, esasında Türkiye'deki şirketlerin özellikle pazarlama ve organizasyonel süreçlerinde inovasyonda buldukları dikkat çekiyor. Yüksek teknolojiye dayalı ihracat olgusunun